

FJÄLLKON

Svensk Fjällrasavels Tidskrift

Nummer 2

2002

33 Sving SKB 3914 - den äldsta fjällrastjur som det finns fryst sperma efter.
33 Sving är bland annat anfader till 6777 Makro och 6780 Mise.

I detta nummer kan Du läsa massor om fjälltjurar!

Svensk Fjällrasavel

Ordförande:

Anders Jonört
Flarkbäcken 150
915 96 Flarken
Tel/Fax: 0934 – 270 30

Vice ordförande:

Joachim Gustavsson
Görshorva, V. Harg
595 91 Mjölby
Tel/Fax: 0142 – 250 42

Sekreterare:

Patrik Gyllenhammar
Ekeskogs Hejde
620 20 Klintehamn
Tel/Fax: 0498 – 24 30 35

Expedition och kassa:

Hans-Inge Pettersson
Timotejvägen 16
840 70 Hammarstrand
Tel: 0696 – 102 22
Fax: 0696 – 102 25
Tel. tid:
Mån 9 – 12, 18 – 20.30
Ons 13 – 16
Fre 9 - 12

Ledamöter:

Sven Blomberg
Sunnanhed 44
790 70 Furudal
Tel/fax: 0258-202 07/203 00
e-post: sven.bl@spray.se

Lena Lindberg
Norra Heden 2
780 64 Lima
Tel/Fax: 0280 – 322 18

Mari Strand
Västat Gård
Nyland 325
830 70 Hammerdal
Tel/Fax: 0644 – 400 71

Suppleanter:

Göran Lundström
Fjälbyn 252
930 10 Lövänger
Tel: 0913 – 300 40
Fax: 0913 – 301 01

Berit Runsten
Alsenviken 1234
830 44 Nälden
Tel: 0640 – 240 28

Hans-Inge Pettersson

Revisorer:

Bo Karlsson
Vältran
696 93 Aspabruk
Tel: 0583 – 503 31

Martina Bremer
Österskog 4596
386 94 Färjestaden
Tel: 0485 – 373 45

Revisorsuppleanter:

Ann-Sofie Sångberg
Lökom 7578
881 93 Sollefteå
Tel: 0620 – 321 43

Leif Finnström
Ö:a Radiogatan 2 E
854 61 Sundsvall
Tel: 060 – 61 64 31

Livdjursförmedling:

Mårten Dahlberg
Mariebergs Gård 1296
872 96 Bjärträ
Tel: 0612 – 532 67
Fax: 0612 – 531 07
OBS! Tel. tid
måndagar 12-13

Stambokföring:

Robert Nilsson
Övre Svartlä 515
961 98 Boden
Tel: 0928 – 401 06
Fax: 0928 – 402 10

Kontaktpersoner:

Sven Blomberg:
Svea Husdjur, Dala Gävle Husdjur
Joachim Gustavsson:
Skara semin
Patrik Gyllenhammar:
Gotlands Husdjur
Ronny Olsson (0485-760 37):
Kalmar Husdjur,
Blekinge Kronobergs Husdjur
Evy Schale (0430-311 18):
Skånesemin, Hallands Husdjur,
S Älvsborgs Husdjur
Marie Strand:
Norrmejerier, NNP Husdjur

Fjällnära:

Birgitta Karlsson
Smedjebo, Härja
522 91 Tidaholm
Tel: 0502 – 450 64

Avelskommitté:

Joachim Gustavsson (ordf)
Sven Blomberg
Anders Jonört
Mårten Dahlberg

Tidningen Fjällkon

Redaktör:

Ulrika Tjälldén
Kristinelund, Odensala
195 92 Märsta
Tel/Fax: 08 – 591 298 95
Mobil: 0733 – 78 29 48
e-post: fjallkon@brevet.nu
(kontaktas lättast via e-post)

Redaktionskommittén:

Anders Jonört
Marie Kallin
Rössjö 5117
893 95 Sidensjö
Tel/fax 0660 – 22 50 00
Margareta Holmgren
Övre Rosindal 15
922 32 Vindeln
Tel 0933 – 612 55

Ansvarig utgivare:

Anders Jonört

- Tidningen Fjällkon är Svensk Fjällrasavels medlemstidning som ges ut ca 4 ggr per år. Däremellan skickas aktuell information ut.
- Annonsering med radannonser i tidning och info-blad med t.ex. "Köpes / Säljes" är gratis för medlemmar.
- Samtliga artiklar i tidningen Fjällkon är författade av redaktionskommittén om ej annat anges. Åsikter framförda i signerade artiklar delas inte automatiskt av Svensk Fjällrasavel, utan är författarnas egna.

- Tidningen får i korta drag citeras om källan anges. Eftertryck är dock förbjudet utan skriftligt tillstånd från Svensk Fjällrasavel.

ISSN 1401-7806

Utgivningsbevis PRV nr 21560

Medlemsavgift:

300:- insättes årligen på Svensk Fjällrasavels pg 833 53 62-3. OBS! Skriv ditt namn och adress!

Hemsida: www.fjallkor.org

Hälsning från ordföranden

Bäste medlem och läsare. När ni läser detta får vi hoppas att vårbruket är avslutat och att alla våra kor och kalvar är på bete. Detta nummer av tidningen handlar mycket om avel och tjurar då vi vid vintermötet i Jämtland fick många önskemål om detta.

Vad tidningen skall handla om beror helt och hållet på vad medlemmarna vill och tycker, och vi är helt beroende av er hjälp med material till tidningen. Så vänd er till redaktionskommittén med era berättelser, gårdsbesök, bilder, gamla historier, recept på produkter från fjällkor mm. Tänk på att en vardaglig händelse kan vara mycket intressant för oss övriga läsare. Var inte orolig för att du inte kan skriva snyggt eller stava rätt, för vår redaktör Ulrika Tjälldén kan läsa precis ALLT och hennes dataprogram fixar till eventuella stavfel!

Då antalet medlemmar är ökande och föreningens ekonomi är under kontroll skall tidningen framöver ha färg på fram och baksida. Jag vill också passa på att tacka våra medlemmar för deras tålamod och förståelse för den förra tidningens försenade ankomst.

Föreningens närmaste aktivitet är den stora lantbruksutställningen i Örebro den 8-9 juni, där föreningen är närvarande med djur och människor.

Sedan har vi stämman i Dalarna i början av augusti då vi hoppas att så många som möjligt kan komma, dels för en trevlig samvaro men också för att medlemsdemokratin skall fungera så bra den kan. Ty vid årsmöten kan man göra sin röst hörd. Styrelsen får många intryck, och kort sagt, får veta hur föreningen skall skötas.

Med förhoppning om ett bra skördeväder och lite regn i sommar så ses vi i Dalarna i augusti!

Anders Jonört

Motioner till årets stämma skall vara inskickade till expeditionen senast den 30 juni.

Brev med vårhälsning från Gotland

Torsdag den 18 april 2002.

Nu börjar det närma sig en ny sommar, med många nya spännande utmaningar. Har fullt upp med att planera för sommaren. Det som ligger närmast till just nu är vårstädningen, som sker till Kristi flygare. Passar bra då det finns chans till en kompdag. Skall försöka fixa ett dass som ska bli privat. Som det är just nu så delar vi dass med turisterna och det går väl an om det inte var för att risken för smittor ökar + att ibland så tror vissa att det som finns på en fåbod är allas, inklusive toapapper. Vintern har rusat iväg så allt jag skulle hinna i vinter har jag absolut inte hunnit. Hade tänkt hinna bygga ett förvarings skåp till mejeriet.

Kylskåp har vi däremot fixat. Vykorten är beställda. Tröjor är på gång. Planer finns att också att filma själva arbetet med överresan. Berny håller också på som mest med att fixa sommarmöte som skall vara på Ärteråsen i sommar + att han har ju lovat att det ska bli en fåbodkorv till sommaren.

Folket här hemma tycker det verkar vara en jättekul grej att bo på fåboden hela sommaren, fast det hade varit bättre om den har funnits på Gotland. Har fått äran att ha hand om underhållningen på ett årsmöte vilket också är en utmaning. Fast egentligen är det inte så svårt att prata om något som man tycker är så otroligt härligt!

Monica Holm

MIN FÖRSTA INKÖPTA KVIGA

C:a 6 mil väster om Örnsköldsvik ligger en liten by med fem hushåll. Tidigare var det säkert det dubbla antalet. När jag besökte denna jordbruksbygd för första gången var efter ett tips av vår seminör att Uno & Birgitta Sjöberg i Storborgaren hade en dräktig SKB kviga som dom ville sälja. Jag hade fullt i min ladugård men jag kunde gallra om det var något av intresse. Så jag åkte till Sjöbergs i Storborgaren för att titta på den aktuella kvigan. Men: Nej Tack!

I samma hage gick en stor fin nordsvensk häst och där... där kom hon med högt huvud och av nyfiken natur. Med fantastisk exteriör och vit med svarta prickar. I min besättning har det blivit mestadels vit/röda kossor. Jag blev kär (om man nu kan bli kär i kossor). Henne ville jag ha! Så jag frågade Uno om jag fick köpa 46 Dripp i stället. Uno & Birgitta hade slutat med mjölkkor för 2 år sedan. Men de hade behållit och seminerat kvigorna.

Visst var Dripp till salu. Oj, vad jag blev glad!

46 Dripp är efter 6728 Lazarus. Hon kalvade en månad efter ankomst till gården. Allt gick bra och jag fick en kvigkalv. Jag blir fortfarande glad av att titta på henne. Hon är helt enkelt speciell. Och hon var den första kvigan jag köpte in i min besättning.

Vid pennan Marie Kallin.

Årsmöte för Svensk Fjällrasavel

2002 08 08 – 2002 08 10

i Furudal, Ärteråsens fåbodar och Furudals bruk

Vi har fått äran att var med och ordna denna sommarträff och årsmöte. Ni kommer att få tillbringa stunder på fåboden och göra studiebesök på en gård i omgivningen. Men det viktigaste av allt är att vi kommer få chansen till att umgås under förhoppningsvis trevliga former. Boendet finns på Furudals bruk, om man nu inte vill pröva på att bo i eldhus förstås. Visserligen finns det ingen komfort i eldhus men det är en upplevelse att minnas.

Program

Torsdag 8/8

- Kl. 12.00 Ankomst och incheckning på Furudalsbruk
- Kl. 14.00 Årsmöte för Svensk Fjällrasprодукter på Ärteråsens fåbodvallar
- Kl. 15.00 Kaffe uppe på Ärteråsens fåbodvallar
- Kl. 16.00 Information om svensk fjällrastjurar m.m.
- Kl. 17.30 Guidning runt Ärteråsens fåbodvallar
- Kl. 19.00 Grillfest ordnas på Ärteråsens fåbodvallar

Fredag 9/8

- Kl. 8.00 Frukost vid Furudalsbruk
- Kl. 10.00 Informationsmöte om året som gått i Svensk Fjällrasavel
- Kl. 12.00 Lunch på Furudalsbruk
- Kl. 13.30 Studiebesök hos Sven Blomberg i Sunnanhed
- Kl. 15.30 Kaffe och studiebesök hos Karl-Gustav Hedlings Fåbodvall i Grunuberg
- Kl. 19.00 Stämmomiddag på Furudalsbruk med underhållning

Lördag 10/8

- Kl. 8.00 Frukost vid Furudalsbruk
- Kl. 10.00 Årsmöte för Svensk Fjällrasavel. Alternativ finns för ej intresserade. Utflyktsmålet är hemligt
- Kl. 13.00 Lunch samt kaffe på Furudalsbruk. Där finns det tillfälle att ha givande diskussioner och ev. frågor. Avslutning

Kostnad för detta är 1200 kr / per person. Barn får rabatterat pris.

Anmälan senast 30 juni till Expeditinen. Tel 0696-10222, fax 0696-10225 eller Hans-Inge 0696-10913

Nytt för i år

Vi lottar ut en fribiljett till alla dagarna inkl. mat till en av de första 20 anmälda gästerna.

M.v.h. Berny och Monica Holm samt Sven Blomberg

Tillgängliga fjällrastjuror

När vi hade träffen i Hammarstrand i April framkom det önskemål om att vi skulle gå igenom de PRF/Alebäckstjuror som finns tillgängliga samt att aktualisera uppgifterna om dottergrupperna. Det passar ju bra att gå igenom de här uppgifterna nu när vi i detta nummer också går igenom gruppavelssystemet.

När fjällrastjuror avkommebedöms inom vanlig seminverksamhet så så bedöms tjurarnas mjölk-avkastningsförmåga, och allt som har med det att göra, på samtliga i kontroll inkalvade döttrar som har mjölkat mer än 56 dagar. Vanligen är det då mellan 50 - 70 döttrar som ingår i underlaget. När det gäller fältavkommeundersökningen där man bedömer exteriören, juvret, spenar, spenplacering etc, så är det oftast på mellan 20 - 30 slumpvis utvalda döttrar. Kommer man upp i 30 döttrar eller mer så så blir ju resultaten snabbt allt säkrare eftersom man ju fler man får kommer allt längre bort från risken att man bara tittat på de bästa eller de sämsta döttrarna. Är du med i individavel så ökas dottergrupperna på med dina kvigor.

Det är bara dom i princip färdig använda tjurarna som kommer upp i något större antal döttrar. 6715 Lage har tex 377 döttrar med i bedömningen, 6718 Joar har 174 st, 940 Hompen 446 st, 786 Maro 389 st etc,etc. Detta gör att det bara är dessa tjuror som får säkra avelsvärden för mastitresistens och övriga sjukdomar. För att man ska få säkra värden och kunna ta bort miljöpåverkan som tex blöta sommar eller enstaka större besättningar som får ett dåligt år vad gäller juverhälsan så måste man få minst 150-200 döttrar värderade.

De omdömen som ni ser om tjurarna här är framtagna på ett helt annat sätt. Förhoppningsvis är tjuren välanvänd i den besättning som den är uppfödd i för då får vi ett bra jämförelsematerial med hur hans döttrar gick jämfört med andra i besättningen inkalvade kvigor under samma period. Exteriören kan man då jämföra med mödrar och halvsyskon efter andra tjuror och har man då tur kan man se ett mönster framträda. Dessa uppgifter kompletteras senare med andra uppgifter som vi får in om enstaka döttrar efter samma tjur i andra ladugårdar. Dessa uppgifter som kommer in i efterhand är oerhört viktiga för att kunna se om antagandena som var gjorda var rätta eller om man måste justera omdömena. Så kom ihåg att rapportera både bra och dåliga resultat till avelscommitte'n så att vi kan göra det bästa av det vi har!!!

Det tråkiga är att när vi börjar ha ett bra grepp om vartåt det lutar med avkomman är i många fall sperman slut efter tjurarna. Så är tex fallet för två av de bästa tjurarna i första omgången som samlades 1993, 161 Smille och 41 Duvolen, som vi gärna hade haft 500 doser till efter. Där har avkomman som gjorts i efterhand generellt gått lika bra som vi hoppades på grundval av de första resultaten. Ibland dyker det ju också upp nån riktigt bra dotter efter en tjur som floppat på "hemstället", men det är heller inte nåt att förvånas över utan även en tjur som är dålig får enstaka bra döttrar oftast kvarstår ändå omdömet när man kollat upp ytterligare döttrar.

Men kom ihåg att för många av tjurarna är dottermaterialet litet och behöver kompletteras. Har du en sån dotter så **HÖR AV DIG!!!!**

Nu till Tjurarna!

Borta sen hösten 99 då vi gjorde förra genomgången är:

161 Smille	För få doser = Genbank.
41 Duvolen	För få doser = Genbank.
1010 Olav	Storleksmässigt alldeles för små = Genbank
232 Dillner	Småväxta kor, avkastning godtagbar men låga proteinhalter, Nervösa = Genbank
25 Noak	Småväxta kor med svaga juver och låg avkastning = Genbank

Av de nytillkomna tjurarna har en del givit få doser, så där har följande inte tagits med av den anledningen att dom har kommit ned till ungefär 100 doser. Några tjuror har också stoppats av andra orsaker.

120 Viss	Sv.fj 20069	För få doser = Genbank
273 Glammen	Sv.fj 20078	För få doser = Genbank
237 Franko	Sv.fj 20030	Väldigt nervös avkomma, avkastningsmässigt ok, exteriört ok = Genbank
228 Lennart	Sv.fj 20017	Dålig spermakvalitet efter upptining = Genbank
3009 Lillprinsen	Sv.fj 20031	För få doser = Genbank
1085 Fido	Sv.fj.20028	För få doser = Genbank
2091 Lukas	Sv.fj.20074	Dålig spermakvalitet efter upptining = Genbank

Varje tjur presenteras med sitt öron nr, namn, stamboksnummer, code nummer i semin, grupptillhörighet, far-morfar-mormorsfar, färgen, helhetsintrycket vid stamboksföringen samt ett omdöme om stammen och kalvar/döttrar. Rangordningen tjurarna sinsemellan är stamboksnummerföljden och inget annat.

165 Leo SKB 6677 code-nr 7-556 Grupp 1 e 10 Smith - 158 Fare - 1 Pol. Färg: V9 rt.fl. H 6,5
Stammar på mödernet ur en av fjällrasens förnämsta kolinjer L-linjen från Uttersjöbäcken. Stor variation på avkomman både storleksmässigt och färgmässigt. Genomgående bra juver och spenar. Medelproduktion men även där stor spridning från svag avkastning till mycket bra. Använd ej på små kor. Lämplig som kvigtjur. 627 doser.

145 Tessar SKB 6679 code nr 7-542 Grupp 3 e 148 Tess - 938 Ricko -793 Figaro. Färg: V9stp
Stammar på mödernet ur Molik/Russa stammen som Sven Blomberg köpt från Drevdagen. Har gett trevliga och nätta kor med ordinära juver och medelavkastning. 605 doser.

1 Hubert SKB 6680 code nr 7-552 Grupp 1 e 6720 Jovial - 708 Bill - 6 Hoss. Färg: V5stpS H 7,5
Stammar på mödernet ur en västerbottenskostam från Elisabeth Holmgren, Yttersjön. Har gett normalstora kalvar med ett gott lynne. Mjölproduktionen något under medel men bra juver. 536 doser.

156 Zonat SKB 6681 code nr 7-543 Grupp 1 e 9 Zober - 723 Figer -(32-80412-150). Färg: V9stp H7,5
Stammar på mödernet ur Druvastammen från Enfrid Näslund Östersel, Bjästa. Har gett exteriört tilltalande döttrar, ganska högresta och med lite färg. Medelavkastning. Mycket intressant och lättanvänd härstamning. Kalvarna normala mot stora så används ej på kvigor. 268 doser.

23 Svempa SKB 6684 code nr 7-576 Grupp 2 e 67 Ringo - 940 Hompen - 726 Basker. Färg: V7rtp H7,5
Mödernet stammar ur S-linjen från Abrahamsson i Torvalla, Östersund och är en av de äldsta kolinjerna inom fjällrasen och går tillbaka till en ko vid namn Thorgås född på 1880-talet. Har gett normalstora kalvar men för få kända döttrar för att säga nåt om produktionen så hör av er!! 518 doser.

37 Eemeli SKB 6685 code nr 7-574 Grupp 2 e K, Poeka-R,Oskari - 723 Figer. Färg: V9rtp H7,0
Mödernet stammar från Finska Lappland. Eemeli är den enda fjällrastjuren som vi har att tillgå som på mödernet kommer från det lilla restbestånd av fjällkor som fanns kvar i Finland innan man där började restaurera rasen. Har lämnat normalstora kalvar men avkomman har blivit ojämn och pekar inte åt nåt håll. 604 doser.

21 Svartenlind SKB 6686 code nr 7-553 Grupp 3 e 701 Svarting - 786 Maro - 6 Hoss. Färg V4stpS
Mödernet stammar ur F-linjen från Jakobssons i Gräsmyr (samma som 723 Figer kommit ur). Kalvarna normala mot små men något småväxta som kor. Produktion medel mot låg och en tendens till för långa spenar. 588 doser

FJÄLLKON

44 Fagerman SKB 6688 code nr 7-571 Grupp 3 e 1 Holar - 72 Lager - 6 Hoss Färg: V9st,fl H 8,0
Stammar även han ur F-linjen från Jakobssons i Gräsmyr. Har gett normala mot stora kalvar som har blivit välväxta och högställda kor med bra produktion. Lättanvänd härstamning. Ej lämplig som kvigtjur. 203 doser.

181 Idear SKB 6691 code nr 7-563 Grupp 1 e 38 Desing - 9 Zober - 64 Griver Färg: S9vt H 7,5
Stammar ursprungligen på mödernet från Nils Nilsson, Bodbysund. Har gett pigga och mycket vitala kalvar med mycket färg, ärver bara svart färg. Väldigt lättanvänd och obesläktad härstamning. Avkastning över medel. Överlag bra exteriör. 479 doser.

162 Linus SKB 6694 code nr 7-567 Grupp 1 e 10 Smith - (37-13581-133) - 158 Fare. Färg: V9stp H 8,0
Stammar ur den tidigare nämnda L-linjen från Uttersjöbäcken. Kraftig välväxt tjur använd för lite för att kunna bedömmas är dock väl värd en chans men kanske inte till kvigor. 368 doser.

164 Lim SKB 6695 code nr 7-566 Grupp 2 e 83 Rim - 158 Fare - 2 Viger Färg: V9st H 7,5
Stammar ur tidigare nämnda L-linjen från Uttersjöbäcken. Kalvarna normalstora med lite färg men för få bedömningsbara döttrar för att det ska peka åt något särskilt håll avkastningsmässigt. Exteriören överlag bra. Hör av er ni som haft en Lim dotter! 522 doser.

157 Lirken SKB 6698 code nr 7-554 Grupp 3 e 79 Nill - 158 Fare - 2 Viger Färg: V9stp H 7,5
Stammar ur tidigare nämnda L-linjen från Uttersjöbäcken. Har gett normalstora kalvar som växt upp till nätta kor med bra juver. Produktion medel mot bra. 341 doser.

57 Hinder SKB 6699 code nr 7-561 Grupp 3 e 155 Levi - 940 Hompen - Fj,tj fr Hindersön. Färg: V9rt H 6,5
Mödernet stammar från en unik kostam utan seminiblandning bakom Hompen från Hindersön i Luleå skärgård. Normalstora kalvar. men för få bedömningsbara döttrar för att säga nåt om produktionen. Har ni en Hinder dotter så HÖR AV ER!! 372 doser.

3 Dollar SKB 6707 code nr 7-577 Grupp 2 e 940 Hompen - 6 Hoss - 793 Figaro. Färg: V7stp H 8,0
Mödernet stammar ursprungligen från D-linjen från Sven-Olof Dahlgren, Innertavle, Umeå. Normalstora kalvar ordinär exteriör och medelproduktion. Hör av er om ni klan bidra med kunskap om Dollars döttrar. 279 doser.

6 Snöstorm SKB 6711 code nr 7-595 Grupp 3 e 701 Svarting - 6718 Joar - 14 Gredor. Färg: V9stp H 6,8
Mödernet stammar ursprungligen från Jämtland Har gett pigga normalstora kalvar. Avkastningen drygt medel med bra lynne. Halvbror på mödernet med 1010 Olav och på fädernet med 21 Svartenlind. Snöstorm är klart bättre än halvbröderna. 366 doser.

178 Terrin SKB 6714 code nr 7-598 Grupp 3 e 145 Tessar - 743 Bisko - 717 Kare. Färg: V9stp H 7,0
Mödernet stammar från Vemdalen. Har gett normalstora kalvar med gott lynne och rätt lite färg. Som kor normal mot smäckert byggda med bra juver. Eftersom besättningen där han användes först gått över till amko produktion så finns inga uppgifter om produktion. Men på grundval av det vi vet om fadern 145 Tessar och Terrins mycket hållbara och produktionsstarka mor och mormor så är han väl värd en chans! 1128 doser.

3 Peter SKB 6871 code nr 7-592 Grupp 1 e 29 Ise - 6732 Snäpp - 726 Basker. Färg: V4stpS
Mödernet stammar från Elna Aronsson i Långänge, Tandsbyn. Har gett normalstora och pigga kalvar med mycket färg. Medel mot bra juver och bra lynne. Mycket lättanvänd härstamning. Avkastning medel mot låg. 365 doser.

40 Pelle Sv.Fj. 20001 code nr 7-596 Grupp 3 e 6748 Bör - 786 Maro - 27 Zorro. Färg: V2rtpS H 7,5
Stammar från mödernet ur N-linjen från Svenssons i Trångsviken. Har gett högställd avkomma normal avkastning, normala juver. 530 doser.

70 Rosen av Böle Sv.Fj. 20002 code nr 7-597 Grupp 1 e 733 Gandi - 741 Finell-Tjf-tjur. Färg: S9vt H 6,5
Mödernet stammar från Johanssons i Böle, Råneå, och är av gammal tjuvföringsstam. Har gett små och nätta kalvar med gott lynne. Nätta även som kor. För få döttrar för att ge en bild om avkastningen så hör av er om ni vet nåt! 6,25 % SLB via morfadern 741 Finell. Mycket lättanvänd härstamning. 434 doser.

FJÄLLKON

202 Vaccin Sv.Fj. 20003 code nr 7-701 Grupp 2 e 39 Dixon - 159 Silenar - 155 Nilas. Färg: R9vt H 7,5
Har gett normalstora kalvar men för få mjölkande döttrar för att säga nåt om avkastningen. Mycket gammal och lättanvänd härstamning väl värd en chans. 912 doser.

30 Herman Sv.Fj. 20005 code nr 7-703 Grupp 2 e 34 Lysing - 6715 Lage - 786 Maro. Färg: V5stpS H 8,0
Mödernet stammar från Per Önerstam, Edsbyn och hans gårdslinje. Har gett normalstora kalvar och hittills lovande avkastning men vi behöver underättelse om fler döttrars avkastning och exteriör för att kunna säga nåt så hör av er!!! 797 doser.

2000 Maraton Sv.Fj. 20006 code nr 7-704 Grupp 3 e 710 Agaton - 786 Maro - 701 Svarting. Färg: V2 stpS H 7,0
Mödernet stammar ur T-linjen från Olle Persson, Våge, Hallen. Har gett normalstora kalvar. Bra exteriör bra juver. Avkastningen verkar lovande. Hör av er om ni kan bredda kunskapen om Maraton! 712 doser.

32 Goding Sv.Fj. 20009 code nr 7-707 Grupp 1 e 733 Gandi - 6718 Joar - 933 Kam. Färg: V9stp H 6,5
Stammar på mödernet från den i fjällrassammanhang legendariska R-linjen från Norbergs i Blåvik, Bjästa. Har gett normalstora kalvar som blivit normalstora kor med fina juver och bra lynne. Lättanvänd härstamning med avkastning något under medel. 375 doser.

2 Gusten Sv.Fj. 20011 code nr 7-721 Grupp 2 e 158 Hink - 6742 Harg - 6720 Jovial. Färg: V8rtp,fl H 7,0
Mödernet kommer från Börje Brorsson, Asklanda. Tjuren lätt linjeavlad på den gamle matadoren 61 Dragos SKB 6592. Här vet vi ingenting om kalvningar eller döttrar så snälla hör av er!!!! 414 doser.

6209 Kvick Sv.Fj. 20018 code nr 7-710 Grupp 3 e 705 Sol - 137 Tell - 2 Miss-lyck. Färg: V9stp H 7,5
Mödernet stammar från Järpen i Jämtland. Intressant härstamning något linjeavlad på 137 Tell. Har gett normalstora kalvar med variation på färgen. Normal produktion med bra exteriör. 445 doser.

234 Sprint Sv.Fj 20024 code nr 7-738 Grupp 2 e 302 Misse - 159 Silenar - 780 Rune. Färg: V8stp H 7,5
Mödernet stammar från Rune Lundkvist, Bodan, Lövvånger. Har gett normalstora kalvar med ganska lite färg och ett mycket gott lynne. Bra exteriör på korna men för få mjölkande för att säga vart avkastningen går. Hör av er om ni kan hjälpa oss med det. 360 doser.

208 Monogram Sv.Fj 20026 code nr 7-702 Grupp 3 e 9005 Mono - 85 Nalle - 175 Jo-Moen. Färg V9stp H7,0
Mödernet stammar från Kråkberg i Dalarna och härstamningen är en intressant blandning av svenskt och norskt. Har gett kalvar något under medelstorlek som fått normal storlek som kor och haft medelavkastning. 597 doser.

1002 Manitou Sv.Fj.20029 code nr 7-714 Grupp 2 e 6715 Lage - 940 Hompen - 943 Bass. Färg: V3rtpS H 7,0
Mödernet stammar från Västerbotten. Härstamningen är mycket stark vad gäller mjölk och mastit resistens eftersom både Lage och Hompen är bland rasens dokumenterat bästa tjuvar i detta fall. Sen är det ju alltid roligt med en hornlös Lage son. Har ni döttrar efter Manitou så hör av er. 590 doser.

50 Musse Sv.Fj. 20032 code nr 7-722 Grupp 3 e 255 Magnet - 791 Karat - 721 Groll. Färg: V9stp H 8,0
Mödernet stammar från Västerbotten och här har vi väldigt få uppgifter om kalvningar och döttrar så hör av er. 490 doser.

1080 Major Sv.Fj 20033 code nr 7-724 Grupp 2 e 127 Desir - 940 Hompen - 786 Maro. Färg: V8stp H 7,0
Mödernet stammar ursprungligen från Olle Stenvall, Sikfors, Älvsbyn. Har gett normala mot stora kalvar som blivit stora kor med ordinära juver tendens till långa spenar. Avkastning medel mot hög. Major stammar ur samma kolinje som 6777 Makro och nyligen insatte 6840 Gunde. Makro är morbror till Major som är morbror till Gunde.

FJÄLLKON

2027 Drutten Sv.Fj. 20035 code nr 7-725 Grupp 3 e 6763 Svartus -17 Rino - 713 Smyg. Färg: V9stp H 6,5
Mödrnet stammar ur L-linjen från Uttersjöbäcken. Ganska få uppgifter om kalvningar och döttrar, men det som kommit fram verkar lovande. Normala kalvar som blivit exteriört tilltalande med en lovande produktion, men som sagt, få döttrar så hör av er och komplettera bilden! 248 doser.

7114 Gubben Sv.Fj. 20039 code nr 7-740 Grupp 3 e 27 Gunde - 791 Karat - 726 Basker. Färg: V8stp.fl H 7,0
Mödrnet stammar från Åsbos och Ås, Jämtland, har gett normalstora kalvar med mycket gott lynne. Hör av er med uppgifter om döttrarna när dom kalvat in för vi har inga! 552 doser.

1102 Fagott Sv.Fj.20044 code nr 7-739 Grupp 3 e 4 Totte - 155 Levi - 38 Desing. Färg: V8stp H 8,0
Mödrnet stammar ur F-linjen från Jakobssons i Gräsmyr. Har gett normalstora kalvar men för få uppgifter om mjölkande döttrar för att säga nåt säkert så hör av er. Fagott har 6,25 % SLB i stammen via sin farmorsfar 700 Stas. 242 doser.

1095 Flise Sv.Fj. 20045 code nr 7-744 Grupp 2 e 302 Misse - 65 Lur - 786 Maro. Färg: V6rtpS H 7,5
Mödrnet stammar ursprungligen från Västerbotten. Har gett normalstora kalvar med gott lynne som blivit välväxta kor med lovande exteriör och avkastning. 463 doser.

85 Loke Sv.Fj. 20046 code nr 7-746 Grupp 2 e 75 Lör - 6715 Lage - 786 Maro. Färg: V9stp H 8,0
Mödrnet stammar från Per Önerstam, Edsbyn, ur dennes gårdslinje. För få kalvningar och döttrar för att kunna ge ett omdöme så hör av er!! 491 doser.

2076 Svix Sv.Fj. 20048 code nr 7-745 Grupp 2 e 39 Dixon - 726 Basker - 729 Homeros. Färg: V3stpS H 7,0
Mödrnet stammar ursprungligen från Norrbotten. Har gett lättkalvade smäckt byggda kalvar. För få uppgifter för att kunna säga nåt om avkastningen. Lämplig kvigtjur. 347 doser.

1006 Glunt Sv.Fj.20050 code nr 7-743 Grupp 2 e 6758 Bula - 940 Hompen - 784 Biljett. Färg: V9stp H 7,5
Mödrnet stammar från Aspås, Jämtland. Mycket stark mjölkhärsamning. Använd ej på juversvaga kor och hör av er med uppgifter om Glunt. 244 doser.

201 Driv Sv.Fj 20071 code nr 7-766 Grupp 1 e 181 Idear - 163 Fjänne - 125 Levi. Färg: V5stpS H 8,0
Mödrnet stammar från Verner Lööfs D-linje från Flarken, Västerbotten. Även far, morfar och mmfs mödrnen stammar från Västerbotten. Kalvarna har varit normala mot små med relativt mycket färg. Normal exteriör och medelavkastning. Lättanvänd härsamning. 531 doser.

4175 Triss Sv.Fj. 20073 code nr 7-778 Grupp 3 e 178 Terrin - 708 Bill - 723 Figer. Färg: S8vt
Mödrnet stammar från Enfrid Näslunds Druva-stam, Östersel, Bjästa. Normala mot små kalvar ingen uppgift om avkastning på döttrarna så hör av er! Triss var en liten tjur, använd ej på små kor. 323 doser.

2087 Boss Sv.Fj.20075 code nr 7-781 Grupp 3 e 6 Hoss - 786 Maro - 701 Svaring. Färg: S8vt
Mödrnet stammar från Olle Persson, Våge, Hallen och dennes T-linje. Hållbara kor i stammen. Har gett normalstora kalvar med färg. Inga mjölkande döttrar ännu. 190 doser.

57 Filur Sv.Fj. 20076 code nr 7-782 Grupp 3 e 44 Fagerman - 786 Maro - 723 Figer. Färg: V3stpS
Mödrnet stammar från Mattmar i Jämtland. Stark mjölkhärsamning med en beundransvärd mor som tålt att flyttas mellan 4 olika ladugårdar. Har gett normalstora kalvar med färg som verkar bli välväxta kor men ännu ingen mjölkande dotter. 252 doser.

6226 Grenäs Sv.Fj. 20079 code nr 7-779 Grupp 1 e 4 Dore - 142 Ragnar - 137 Tell. Färg: V8stp.fl
Mödrnet stammar från Järpen i Jämtland. En gammal och unik härsamning och första tjuren ur Odenlinjen i Sverige på över 30 år. Normalstora kalvar. För få uppgifter om avkastning för att kunna säga nåt. En förarglig detalj är att det står fel stamboksnummer på payetterna. Där står att Grenäs har stbnr 20070 men det är fel han har stbnr 20079 som anges ovan. Men eftersom det är code numret som styr härsamningsrapporteringen i semin så korrigeras det automatiskt så det blir rätt stamboksnummer i kokontrollen när ni använt Grenäs. Men utifall att ni är av den noggranna sorten och läser av payetterna själva så vet ni nu vad som felas. Det är den mänskliga faktorn som varit framme i avelsarbetet. 799 doser.

FJÄLLKON

9150 Tor Sv.Fj. 24000 code nr 7-761 Grupp 1 e 9007 Lano - 9004 Selo - 9008 Koro. Färg: V6rtpS
Mödrnet stammar från Röros i Norge. Tor är lätt linjeavlade på 8201 Stasfinn en av de största matadorerna inom STN aveln. Har kraftiga pigga kalvar med bra med färg. Ännu inga mjölkande döttrar i Sverige. Mycket lättanvänd och obesläktad härsamning. 527 doser.

9151 Loke Sv.Fj.24001 code nr 7-762 Grupp1 e 9010 Öst-Tor - 9008 Koro - 24 Sagar. Färg: V9stp
Mödrnet ur samma Röros linje som Tor. Modern till Loke har mjölkat över 14 år. Loke är lätt inavlade på den andre store norske matadoren 8197 Jo-Sing. Verkar ge nättare kalvar än Tor. Mycket lättanvänd härsamning. 521 doser.

Robert Nilsson och Joakim Gustavsson

Några bilder från betessläppningen i maj 2000 på Mariebergs Gård

Kronella och Krongull kommer flygande mot sommaren. Foto: Märten Dahlberg

Alla kor trängs och vill helst in igen. Foto: Märten Dahlberg

Mamma AnnaLisa och Lilljänta. Foto: Märten Dahlberg

Följderna av en annons.

10 st SKB-kvigor samt 2 st tjurkalvar, (födda i okt -79) säljes. Besättningen finns dokumenterad i kokontrollen sedan början av 1900-talet. Besättningens medelavkastning de senaste 6 åren = 240 kg smf.

John Nilsson
Box 10

830 51 OFFERDAL (tel 0640/300 72)

Annonsen som fängade Mårtens intresse.

Jag hade 14 kor första vintern men det fanns plats för fler kor här och på sommaren 1980 såg jag en annons i SKB-tidningen Kullig Kontakt. Jag ringde upp och kom till John Nilsson i Änge, Offerdal.

Vi pratade om kvigor och korna så jag blev intresserad. Men så ville han ha 6 000 kronor styck och det tyckte jag var väl saftigt, en kviga brukade kosta omkring 4 000.

Men jag ville fara dit och titta. Så jag lejde min syster som chaufför (jag hade inget körkort på den tiden). Det var en helt underbar besättning med drygt 20 kor och ungdomar. Korna var ganska små, men väldigt fina med bra avkastning. John födde upp alla kvigkalvar och betäckte dom med egen tjur, men han använde semin till korna. Det som var otroligt med hans besättning var den låga rekryteringen. En del år satte han bara in 1-2 kvigor och fick sälja resten till liv. Så det var mycket gamla kor. Inne på kontoret var det fullt med diplom på kor med hög livstidsavkastning.

Så den här dagen blev verkligen en kodag. John och hans son Pär tog med mig på en biltur så jag fick se en del andra besättningar, bland annat Rut Svensson i Trångsviken. Det var väldigt roligt att få se den gamla besättningen just innan den såldes.

216 Glada, den första jag köpte. Glada fick 6 kalvar, men bara tjurar. Avkastning 6 år: 6330 kg 3,6 % fett 3,2 % prot.

G-linjen

Tillbaka till Johns kor. Han hade 3 kolinjer, och det var en som jag fastnade för på en gång på grund av en liten ko som hette 163 Glada. Hon stog alltid inne för hon sög dom andra korna. 163 Glada var efter 30 Edde och 21 Tor var morfar, så mitt första köp blev en dotter till 163:an, 216 Glada (se lilla bilden). Far till henne var 701 Svarting.

Året efter köpte jag en syster till henne, 225 Glimma, efter 705 Sol. Och så köpte jag två kvigor efter 717 Kare: 234 Glinda och 246 Glansa. Det lustiga är, nu efter 20 år är det bara ättlingar till 225 Glimma som är kvar och hon var den sämsta av de fyra kvigor jag köpte. I dag har jag fem mjölkande kor, tre dräktiga kvigor och två kalvar ur G-linjen.

Nå't år efter jag köpt dom här kvigor så berättade John att han köpt stammoder till G-linjen på en auktion i början av 50-talet och att hon kom från Västanå i Bjästa här i Ångermanland. Världen är liten ibland.

I början av 80-talet fick John sälja två tjurar till Nordavel efter 132 Glanda (se bild på nästa sida), men båda blev utslagna på grund av dålig tillväxt. Så John hoppades och trodde att jag skulle lyckas bättre. Och då kände man ju sig ganska kaxig när en gammal "kogubbe" sa så.

132 Glanda hos John Nilsson i Offerdal sommaren 1980.

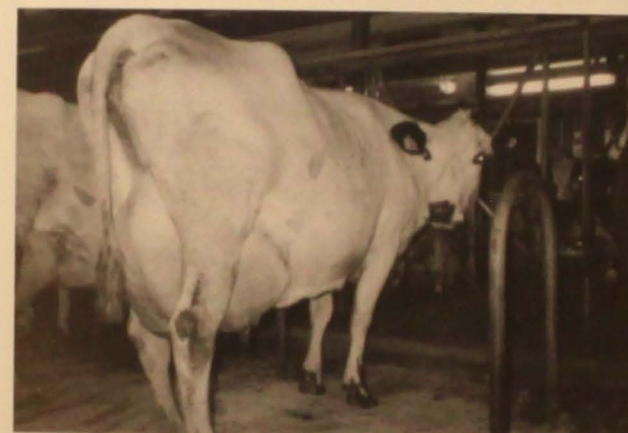

John Nilssons Dirmö sommaren 1980

Ö-linjen

Slutligen var det Ö-linjen som jag aldrig blev riktigt förtjust i. Så jag minns faktiskt ingenting om dom.

Det tog 20 år för mig att få till en tjurmoder, 41 Grina (se bilden nedan). Hennes son är ju 6839 Hadar, som presenterades i förra Fjällkon.

41 Grina, tjurmoder till 6839 Hadar.

Johns son Pär tog över gården och drev den tills bara för något år sedan då han på grund av sjukdom var tvungen att sluta och sälja korna. Nu finns varken John eller korna i Änge kvar, men jag har många trevliga minnen av besöken och alla telefonsamtal till Änge under 80-talet. En gång var John och hans fru hit och hälsade på, och då kände man sig "kärig" när man fick visa upp korna för en riktig gammal "kogubbe". Synd bara att han inte fick se att en tjur blev insatt på semin efter hans G-linje.

Det brann på gården en gång så att alla kopapper blev förstörda. Det är därför jag inte har så väldigt mycket uppgifter om härstamningar och avkastning. Det mesta är ur mitt minne.

Mårten Dahlberg

Den kofamilj som var mest intressant egentligen var D-linjen. De kom från Johns farfars bror, Olov Nilsson, som hade en gård där Torsta Lantbruksskola ligger. Så den linjen är väldigt gammal. (Här har Mårten en bild från lantbruksmötet i Göteborg 1891 där "Herr O Nilssons "Droppelin" (fjellras)" fick 2:a pris och hederspris. Bilden är tyvärr för gammal och dålig för att tryckas - reds. anm). Droppelin var, kan man säga, anmoder till D-linjen. Svensk Avels tjur 6765 Homa härstammar ur den.

Nästa nummer av Fjällkon kommer i oktober. Manus och annonser skall vara redaktionskommittén tillhanda senast den 20 augusti.

Gruppavelssystemet - en uppdatering

I detta nummer av Fjällkon ska vi avsluta fjolårets genomgång av gruppavelssystemet. Tanken är som förut att du ska fylla i de nya tjurarna i ditt eget exemplar av gruppavelssystemet och på så sätt hålla den ajour tills vi har möjlighet att göra en helt ny upplaga.

När ska gruppavelssystemet styra?

Det förtjänar att upprepas att gruppavelssystemet inte är tänkt att styra all din avel i besättningen utan bara dom parningar där avsikten är att göra en avelstjur. För vanliga brukskor och kvigor så är det så att säga fritt val. Du väljer bara ut en tjur som du tycker passar ihop med kvigan/kon. Du kan använda vilken tjur som helst ur vilken grupp som helst, och det enda du bör tänka på är att undvika onödig inavel. Den enklaste tumregeln är att tjurens far och morfar inte ska vara far eller morfar till kon/kvigan.

Vill du däremot åstadkomma ett bra tjurämne till semin eller hemma på gården, så kolla upp vilken grupp som kons fader hör till och välj en lämplig tjur till henne ur den gruppen. Är kon efter en egen tjur så grupperas den efter sin fader etc, etc så allt går att gruppera. Är du osäker så hjälper gärna avelskommittén till i dessa frågor. Tjurar i stamträden markerade med **fet** stil finns tillgängliga för alla, tjurar med kursiv stil finns ej längre och tjurar med "vanlig" stil finns i begränsat antal/genbank. Nu till grupperna.

Grupp 2

Grupp 2 är den för tillfället tyngsta gruppen i rasen. Här har vi mycket mjölk och tonvikten på Svensk Avels tjurar ligger här. Vi ska ta och titta på den: tjurfamilj för tjurfamilj.

27 Lutar-familjen

Det här är gruppens största och starkaste tjurfamilj med många av dagens semintjurar. Nytt sen sist är Findus-sonen 6797 Fimar, de två Bula-sonerna 1006 Glunt och 6801 Bude samt Bam-sonen 6837 Bamse. Härstammingsmässigt intressantast sen sist är Gulle-sonen 1085 Fido som tyvärr gav så lite sperma att han gick rakt in i genbanken. Detta var dubbelt synd eftersom avkomman på gården där han först användes verkar lovande.

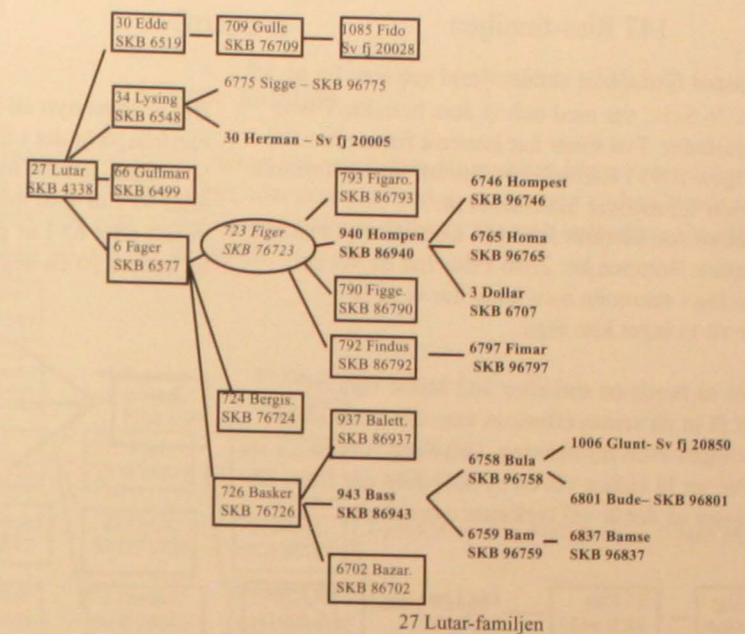
De finska tjurarna i gruppen är bortplockade eftersom vi inte kan få in sperma efter dom. I Finland har man dessutom så liten population av fjällkor/PSK att man tillämpar ett annat rotationsavelssystem som stämmer

6702 Bazar

dåligt med vårt. Därför finns det ingen anledning att räkna med dom för tillfället.

För framtiden så kan man undra om inte det vore plats för en ny 940 Hompen, efter en ko med höga halter, eftersom vare sig Hompest eller Homa kommit upp i klass med fadern. En 6758 Bula-son på Svensk Avel efter en renrasig ko borde också vara en möjlighet. Gärna efter en 6715 Lage-dotter som kunde föra med sig bra juveranlag. 1085 Fido verkar också för skadlig för att inte få en fortsättning. Det vore även roligt att få fram en son efter 6702 Bazar (se bild) eftersom han gett hållbara kor och dessutom har mycket färg.

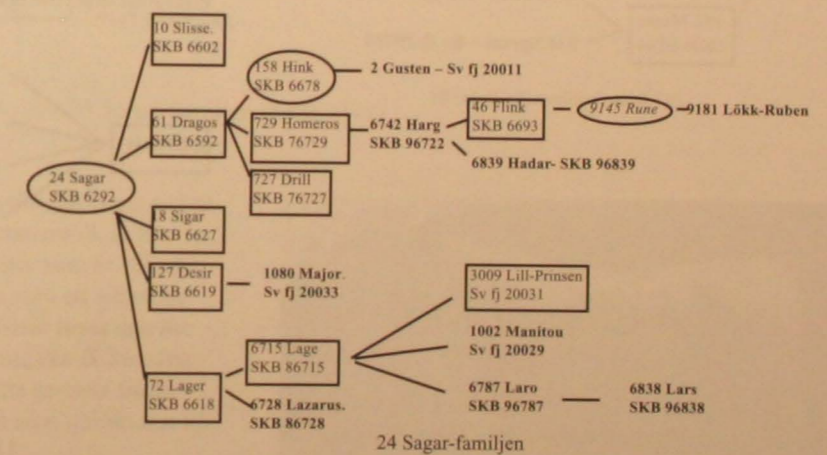

24 Sagar-familjen

Den här tjurfamiljen är också stark mjölkanlagsmässigt och börjar få fler tjurar i sig. Sorgligt är att 6715 Lage gett så många hornkalvar så att bara en enda av dom 5-6 inköpta som kunnat gå fram till insättning. Lage är nu i genbank och vi får väl se om det dyker upp nåt mer efter honom. Tills vidare har vi hans söner 1002 Manitou och 6787 Laro och sonsonen 6838 Lars att jobba med. Desir-sonen 1080 Major har också kommit sen sist.

Ur Dragos linjen fick vi efter ett par sorger och några bedrävelser i en son efter 158 Hink nämligen 2 Gusten men han är i mångt ett oskrivet kort som vi inte vet mycket om. 6742 Harg har fått sin avkommebedömning och har gått lika bra som vi hoppades så han har fått en son insatt 6839 Hadar och förhoppningsvis går även den andre inköpte sonen 6841 Hasse in men det vet vi inte i skrivande stund varför han inte är med nu. I Norge har man satt in en son efter en privat importerad Flink-son 9181 Lökk-Ruben.

För framtiden kunde man väl hoppas på ytterligare en 72 Lager-son eftersom han fortfarande hävdar sig index mässigt trots att han är dryga 30 år gammal. Sen får vi väl se vad alla nya tjurar får för avkommebedömning.

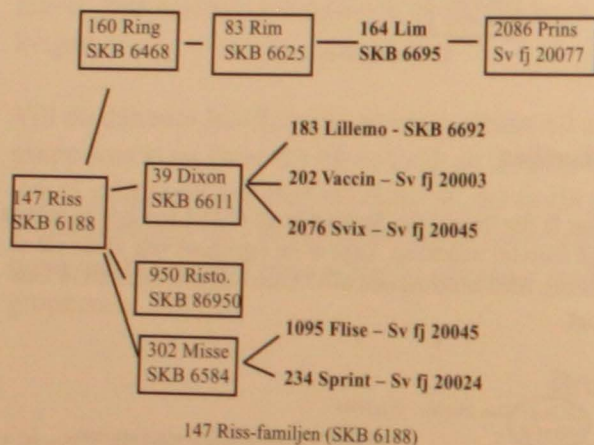
6742 Harg

FJÄLLKON

147 Riss-familjen

Här har vi nästan fördubblat antalet tjurar sen sist. En ny 39 Dixonson, 2076 Svix, var med och vi kan betrakta Dixon färdig som tjuvfader. Två söner har kommit fram efter 302 Misse: nämligen 1095 Flise och 234 Sprint. Sprintdöttrarna är lite äldre och ser mycket intressanta ut. Dessutom har en son kommit från 164 Lim efter en mycket produktionsstark Hompen ko. 2086 Prins har en hel del goda mjölkkanlag i stammen men ännu har vi så få avkomlingar att vi inget kan säga.

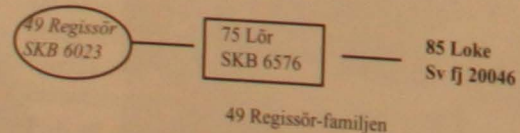
För framtiden så borde en son efter 302 Misse vara en möjlighet att få in på semin eftersom man där hittar så bra juver och tydligen även mjölkkanlag. 160 Ring vore ju också en dröm att få vidare via en ny son, men där finns så ytterligare få doser så det är väl tveksamt om det går.

49 Regissör-familjen

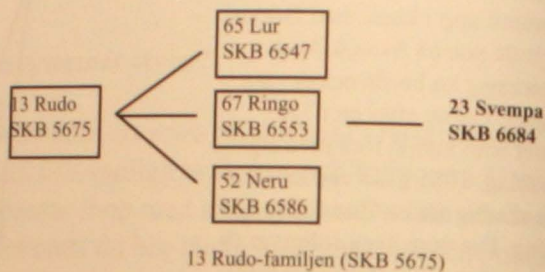
Här är inte mycket att säga. En son efter Lör har tagits fram, men vi vet inget om avkomman ännu. De fåtal Lörkor vi hittills sett har inte varit alltigenom lyckade. Förhoppningsvis har 85 Loke fått bra anlag via mödernet och då kanske det blir nåt.

Här kan vi gott vänta på avkomman efter Loke innan nya tag tas.

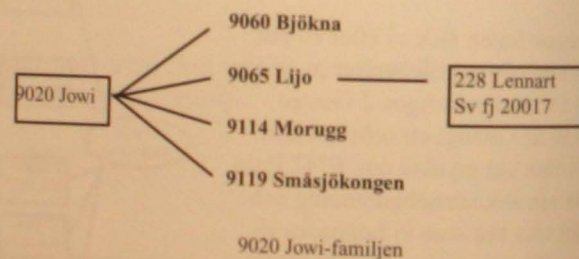
13 Rudo-familjen

Här är inget nytt att berätta sen sist och ska nåt vidare härifrån så är det i första hand en son efter 65 Lur som bevisligen lämnat mjölk. I skrivande stund finns en dotter efter 65 Lur som mjölkat över 8000 liter i snitt på 6 år. Det vi sett efter 65 Lur gör dock att vi säger att det är viktigt att ha honom på en högställd ko.

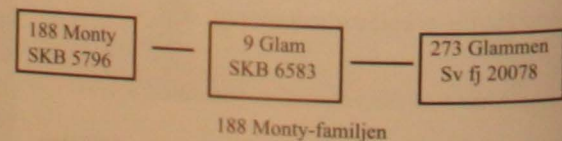
9020 Jowi-familjen

Det här är gruppens norska tjuvfamilj. Vi har en son efter den till Sverige importerade 9065 Lijo som tyvärr gav sperma av dålig kvalitet varför det blev genbanken för den. Kanhända det dyker upp nå'n fler son efter honom. Även i Norge är det Lijo eller Jowi som är aktuella som tjuvfäder eftersom dom övriga sönerna gått dåligt.

188 Monty-familjen

Här är avkastningsanlagen efter 9 Glam helt okända varför det ska bli intressant att se vad som kommer efter 273 Glammen. Det har funnits en annan 9 Glam-son i privat användning. Första kvigan har just kalvat in och där var inte mjölkavkastningen någon besvikelse. Så med lite tur så kan det bli bra!

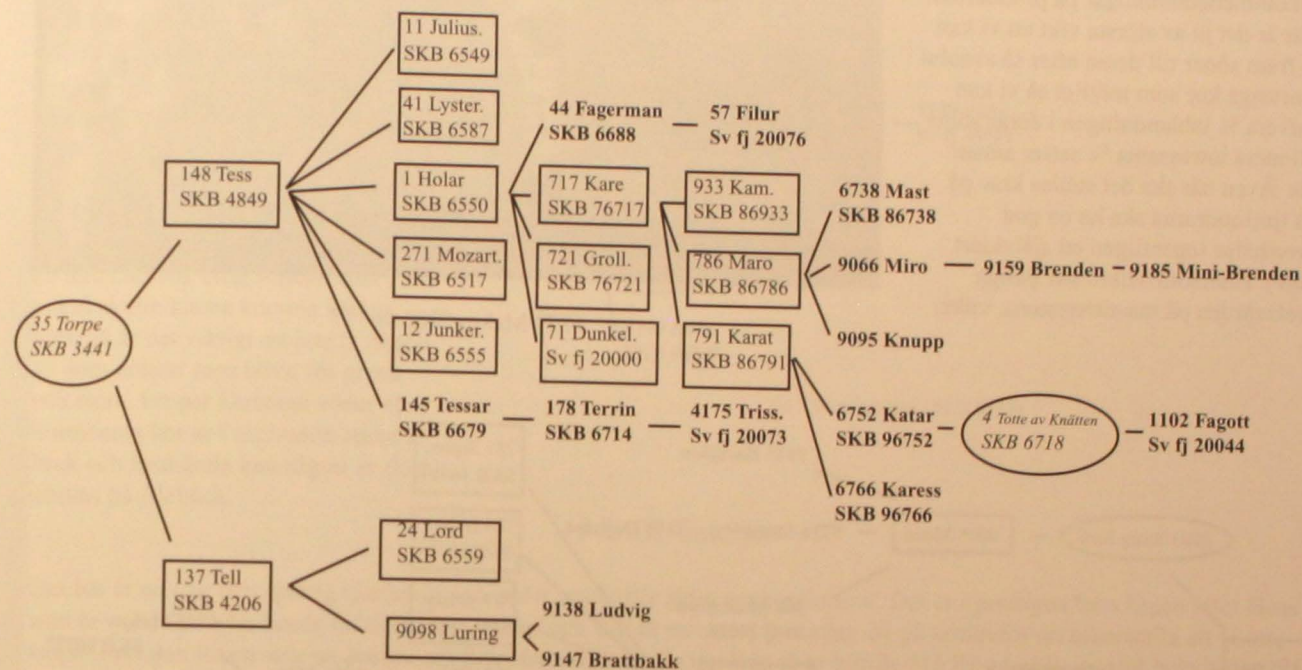

FJÄLLKON

Grupp 3

35 Torpe-familjen

Det här har länge varit en av fjällrasens tyngsta tjuvfamiljer främst via linjen Tess-Holar-Kare-Maros som varit pålitliga produktionsnedärvare. Tyvärr var ju bara en av fyra Maro-söner som sattes in i semin så renrasig att han kunde sägas vara fjällras, vilket gjort att den linjen nu stannat upp som motor i aveln. I Norge däremot har man haft större förstånd att ta till vara Maro och ytterligare tjurar har kommit till och fler lär det bli.

Nu är 6738 Mast definitivt ingen dålig tjuv där finns en bra blandning av funktionell exteriör och utan mjölk är inte döttrarna så han är ett tjuvfaders alternativ som är väl värt att prova. Men 786 Maro själv borde ju vara ett självklart försök i en ET-spolning på en ko med friskt juver och lite storlek. Det kan inte vara så att linjen inte ska få fortsätta. Under de senaste åren har vi försökt hitta de sista friska hållbara Maro korna och använda dessa som tjuvmödrar till andra aktuella tjuvfäder i gruppen.

791 Karat SKB 86791

6738 Mast SKB 86738

Vare sig Katar eller Karess har väl nåt fadern 791 Karats höjder och därför borde väl även Karat vara ett tjuvfaders alternativ för framtiden. Även 44 Fagermans-döttrar har överlag gått så bra att han borde få fler söner efter sig. Av de äldre tjuvarna är väl Tess-sonen 41 Lyster den som man tycker stå näst i tur för en biljett in i framtiden. I vilket fall så är fortfarande Torpe familjen en stark faktor i fjällrasaveln.

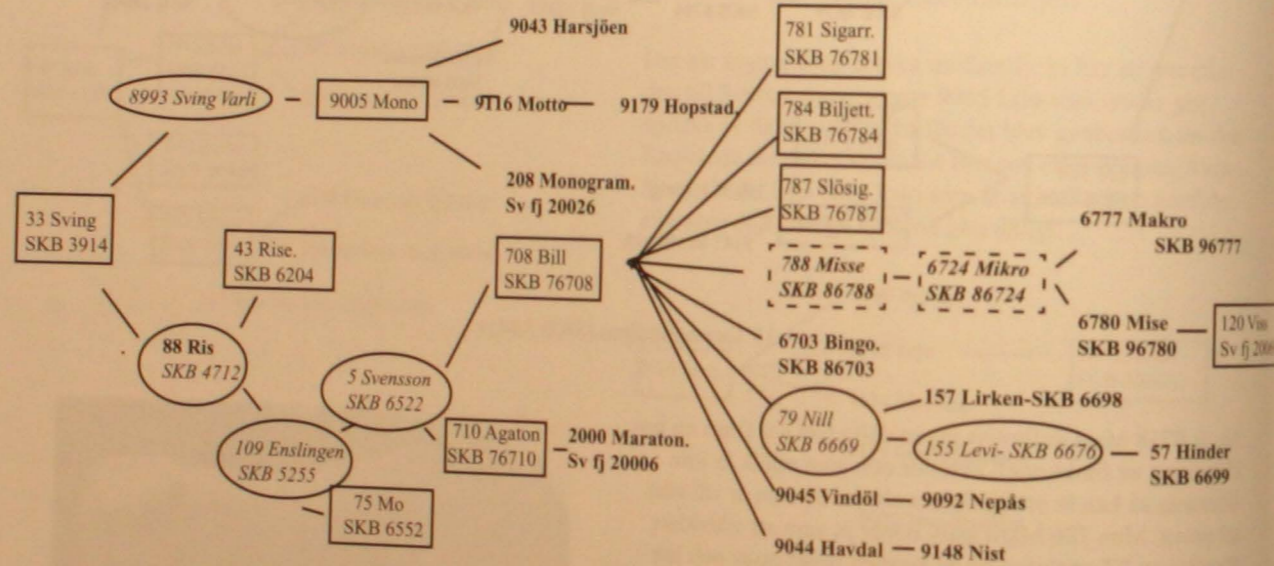
FJÄLLKON

33 Sving-familjen

Här har vi väl den tjurfamilj som för tillfället är den starkaste i grupp 3 via att Mikro-sönerna 6777 Makro och 6780 Mise fått så starka avkommebedömningar på produktion. Här är det ju av största vikt att vi kan få fram söner till dessa efter så absolut renrasiga kor som möjligt så vi kan halvera % inblandningen i deras söner till mera intressanta % satser annan ras. Även här ska det ställas krav på att tjurmödrarna ska ha en god juverhälsa (egentligen ett självklart krav). Eftersom Mikro har dåliga avelsvärden på mastitresistens, vilket

6777 Makro SKB 96777

Stamträd för tjurarna i 33 Sving-familjen (SKB 3914)

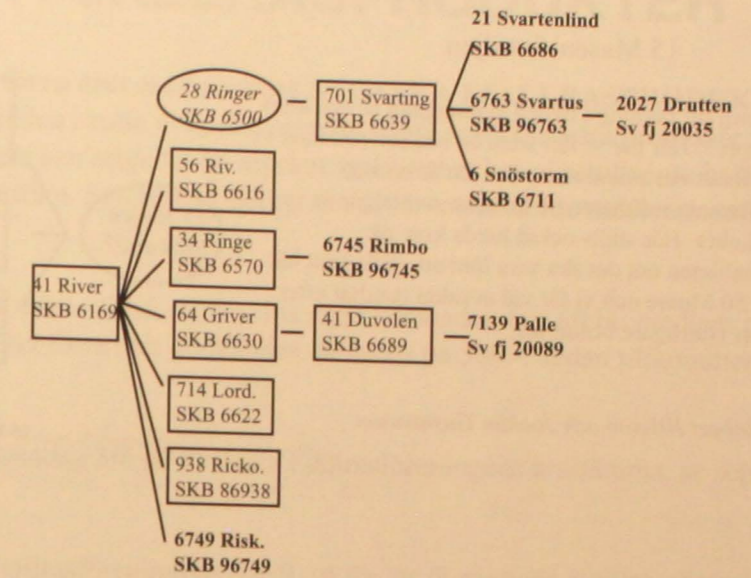
Observera att det inte finns några spermadoser av tjurar i *kursiv* stil, tjurar i **fet** stil finns tillgängliga för alla, tjurar i *fet och kursiv* stil har mer än 12,5 % annan ras och tjurar i "normal" stil finns endast i ett begränsat antal/genbank.

Även Maro hade, så det är bäst att mota Olle i grind. Dålig mastitresistens kan ofta vara baksidan på hög mjölkavkastning. Annars börjar det väl vara dags att damma av gamle matadoren 708 Bill som tjurfader eftersom det tveklöst är den mest lyckade tjurfadern sett till antal söner och resultat av dessa som fjällrasen haft. Att döma av resultatet på Maraton-ättlingarna och det som anas av, den tyvärr inte fjällrasgodkände, 6785 Agami så är nog deras far 710 Agaton precis så intressant som vi haft på känn. Även där borde vi få fram en son på semin. Vi har ju även fått in en son efter 9005 Mono som är en av de intressantare äldre norska tjurar som vi importerade på 90-talet. Det ska bli intressant att se vad som blir därav. Allt nog med lite förnuft bör den här tjurfamiljen fortsatt bli en stark nedärvare av produktion.

FJÄLLKON

41 River-familjen

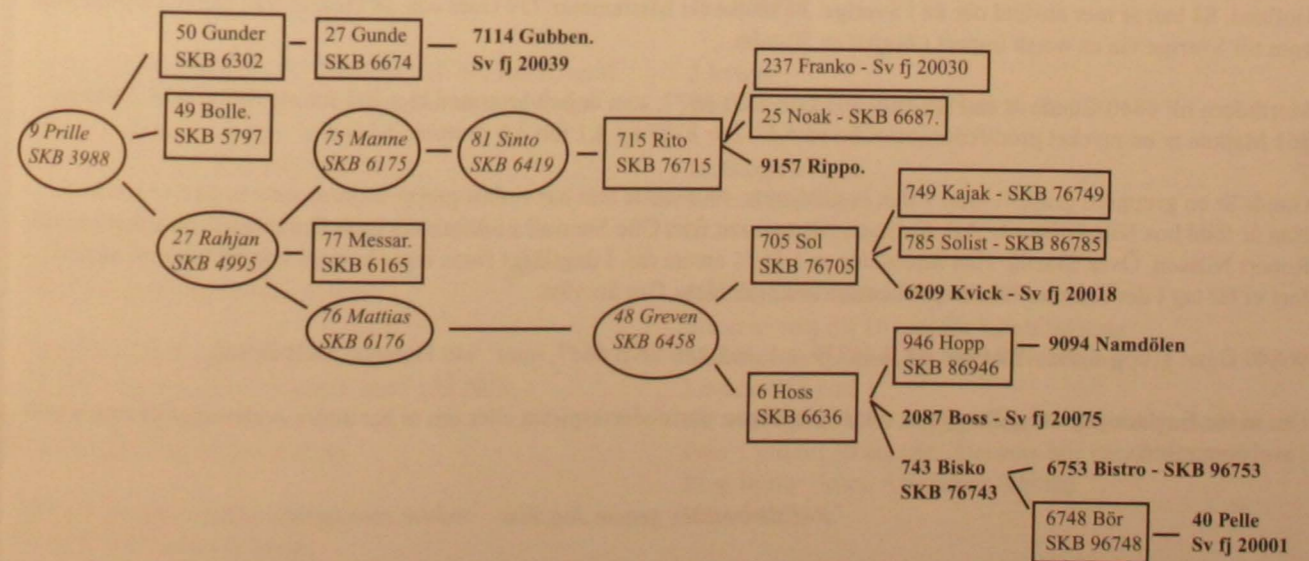
Här har vi nog rasens starkaste förärvare av bra exteriör och juver på det gamla materialet. Av de nyare tjurarna så motsäger inte 41 Duvolen, 6763 Svartus, 6 Snöstorm och 2027 Drudden det påståendet. Här borde vi sträva efter att få in en son efter någon av River-sönerna Riv, Griver eller Lord på semin. Det gäller bara att para ihop de tjurarna med ett riktigt mjölkstarkt moderne. Kanske någon av de sista 786 Maro-korna eller några duktiga döttrar efter 6777 Makro eller 6780 Mise? Eftersom sperman tagit slut efter 6748 Bör så borde det finnas ett antal döttrar efter honom som också skulle kunna komma i fråga. Men då är det viktigt att inte ta någon av dom döttrar som blivit för grova och stora. Ett par Duvolen-söner efter intressanta kor är i skrivande stund i bruk och kanhända kan någon av dom samlas på Alebäck.

41 River-familjen (SKB 6169)

9 Prille-familjen

Det här är en stor och spretig tjurfamilj som mest innehåller äldre genbankstjurar. Det är egentligen bara linjen efter Hoss som är i god fart. Här borde faktiskt Hoss, Bisko och Bör få varsin ny son efter sig på semin för att säkerställa att vi inte tappar bort den linjen som en positiv mjölkärvare. Av de andra tjurarna så är hittills 715 Rito hittills en stor besvikelse. Vi vet om så många bra kor efter Rito, men där har inte dom i Sverige samlade söner lyckats som vi hoppats. Här borde vi kunna hoppas på mer tur men det är nog extra viktigt att välja tjurmoder med omsorg. Bra med mjölk och mycket färg och inte för smått känns som tre viktiga krav. 50 Gunder hade vi ju hoppats få fram en ny son efter men tyvärr så gick inte den som vi valt ut hela vägen fram till Alebäck. Här kanske det vore plats för nya tag. En son efter 49 Bolle är nu på uppfostring. Kanhända kan den dyka upp på Alebäck om ett år eller två. Det här är en grupp som inte är lättjobbad men som innehåller så mycket obesläktat material att den är viktig ur breddsynpunkt för rasen. Vi får se vad som går att göra!

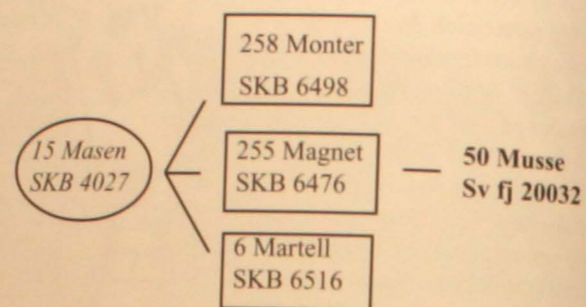
9 Prille-familjen (SKB 3988)

FJÄLLKON

15 Masen-familjen

Sista tjurfamilj till rakning i denna genomgång är den klart minsta i grupp 3. Här har vi fått fram en son sen sist men vi vet inte ett skvatt om avkomman. Det här är en svår tjurfamilj eftersom resultaten på tjurarna som ingår är relativt mediokra. Här ställs också hårda krav på tjurmoderkvaliteten om det ska vara lönt att spilla krut här. Nu finns ju 50 Musse och vi får väl avvakta resultat efter honom innan ytterligare beslut tas.

Robert Nilsson och Joakim Gustavsson

15 Masen-familjen (SKB 4027)

Ungtjur från Svensk Avel

Den nya ungtjuren som har släppts sedan förra numret av Fjällkon är 96840 Gunde (ej att förväxla med projektturen 27 Gunde). 6840 Gunde har, kan man säga, allt vad en intressant fjälltjur bör ha. Detta innebär en bredd i härstamningen på både fädernet och mödernet samt moderns mycket goda produktion.

Fadern är en gammal genbankstjur, 76739 Gute, som aldrig blev insatt som ungtjur pga att han kom i samma veva som korsningsaveln fick sitt definitiva genomslag. Som kurios kan nämnas att av 739 Gute exporterades det ett antal doser till Holland. Så han är mer använd där än i Sverige. På mödernet härstammar 739 Gute och 38 Desing från samma kolinje som kom till Sverige via en norsk import i början av 50-talet.

Morfadern till 6840 Gunde är en PRF-tjur, 165 Leo SKB 6677, som är halvbror med bl a 161 Smille SKB 6673. Modern 361 Majken är en mycket produktionsstark ko på 5,5/12 år 8387 kg 4,1 fett 3,6 protein.

Gunde är en gruppren grupp-1-tjur, vilket är glädjande. På senaste året har endast grupp-2-tjurar satts in på Svensk Avel. Han är född hos Nils-Nilsa Lbr AB. Kolinjen härstammar från Olle Stenvall i Sikfors via Enar Brännmark, Svartbäcken till Robert Nilsson, Övre Svartlå. Han innehåller ca 1,56 % annan ras. I dagsläget finns inget kort att visa på honom, men så fort vi får tag i det kommer han att publiceras med bild. Hans färg är: v9st.

96840 Gute: grupp 1, far: 739 Gute SKB 76739, mf: 165 Leo SKB 6677, mmf: 940 Hompen SKB 86940

Om ni har funderingar vad gäller tjurar, om ni har någon tjurmodersaspirant eller om ni har andra avelsfrågor så ring någon i avelskommittén.

Avelskommittén genom Joachim

FJÄLLKON

SVENSKA FJÄLLRASPRODUKTER

Det bildades en ny förening förra året med namnet SVENSKA FJÄLLRASPRODUKTER. Föreningen bildades för att genom den skulle vi kunna marknadsföra och få ut våra produkter till bättre pris än vad dom ordinarie kanalerna kan erbjuda. Så mycket verksamhet har vi hittills inte haft, men en slaktmognads kurs är tänkt längre fram. Sen hänger det på om vi får intresserade medlemmar och vad de har för önskemål.

Det är en ekonomisk förening och måste alltså stå för sina egna kostnader. För att bli medlem måste man betala in en insats. Vid årsmötet förra året godkändes en insats på 500:-, sedan tillkommer eventuell årsavgift.

Årsmöte 2002 kommer att hållas torsdag 8/8 på Svenska Fjällrasföreningens årsstämma, se separat annons.

Fjällrasprodukter har fått överta Fjällrasföreningens Sigill, så för att få använda sigillet måste man bli medlem i Fjällrasprodukter. Undantaget är dom som redan har sigillet och använder det idag, dom får fortsätta använda det. Förslag på övergångsperiod och skärpning av att besättningen måste bestå av minst 75 % stödberättigad fjällras istället för som nu 50 %. Det bland annat kommer att tas upp på årsmötet, så möt upp och lägg fram din åsikt. Ni som har sigillet hör av er till Berny Holm, 0498-241163, för närmare information.

Våra fjällkor är unika och väl värda att föras fram som något extra. Vi hoppas du tycker lika och vill jobba för att våra produkter ska bli mer värda. Så bli medlem i SVENSKA FJÄLLRASPRODUKTER genom att sätta in 500:- på pg 251110-3.

Väl mött på årsstämma i augusti!
Styrelsen genom ordföranden Lena Lindberg

Säljes

1 st tjur född 000829 f 41 Duvolen, mf 791 Karat, mmf 726 Basker. Kan även bytas mot ko eller dräktig kviga
Håkan Andersson, Aftarp, Löberöd
0413 - 322 27 el. 070 - 413 55 56

2 amkor med kalv f 6758 Bula och 6728 Lazarus.
Kalvarnas far 6738 Mast
Pernilla Lundqvist 0550 - 630 17

1 tjurkalv född april -02
Far 6837 Bamse, mf 37 Eemeli, mmf 153 Nille.
Kalven är helbrun
Ingrid Agerberg 0623 - 103 96

Kor och kvigor i olika åldrar som amkor
Gunilla och Ingvar Ideström
0321 - 331 10

Köpes

3 kvigor
Bibbi och Klas Björklund 0511 - 635 30

Dräktiga kvigor
Bernt Söderlund
0224 - 710 29

Slaktdjur av fjällras och SKB leverans
Slutet av maj till 15 juni för kunds räkning
Slaktkor av fjällras för korvtillverkning
Leverans 15 juni
EU ekologiska eller kravgodkända fjällrastjurkalvar
Från 1 juli till 30 augusti. Tjurarna bör vara kastrerade.
Ring Berny Holm, Årteråsens fäbodan
070 - 346 31 03

Avelsfunderingar inför stämman

Undertecknad har ju haft förmånen att få vara en del av den kedja fjällrasentusiaster som under 90-talet delvis vänt avelsskutan inom den "kulliga sektorn". Det har varit en oerhört stimulerande arbetsuppgift naturligtvis för att vi alla brunnit för att rädda fjällrasen från bortkorsning under beteckningen SKB, men även för alla de fantastiska människor man fått möta och i många fall lärt känna under vägen. Vi har i vår förening ett stort antal fritänkare som inte låter sig styras av vad andra försöker pådyvla dom. Det är för det mesta en stor tillgång och det är tack vare det som vi idag har några renrasiga fjällkor kvar.

Många olika utgångspunkter för engagemanget

Bland oss finns allt ifrån bönder som utfodrar sina fjällkor på ett konventionellt sätt och vill visa att fjällkor inte alls mjölkar så dåligt som många tror. Där finns många kravproducenter som lägger in andra tankar om produktion i sitt företagande och har ett starkt "miljöpatos" som styr produktionen. Där finns andra som inte är kravproducenter men som starkt ogillar höga kraftfodergivor och utfodrar efter sitt eget huvud. Vi har en mängd fäbod brukare som ingår i vår grupp och som brinner för det men har olika uppfattningar utfodring i övrigt. Vi har en grupp med hushållskoägare som ytterligare har andra aspekter på sina kors utfodring. Ja det går att dela in oss alla i nästan hur många subgrupper som helst, och jag kan inte räkna upp alla. Men ingen ska känna sig glömd för alla förenas vi av intresset och fascinationen över denna speciella koras. Oavsett vad vi själva har för drivfjäder i vårt engagemang så är vi alla liten som stor en betydelsefull länk i den kedjan som jag inledningsvis nämnde.

Vi är vid en brytningspunkt

Jag ska inte överdramatisera eftersom fjällrasen egentligen haft kniven på strupen ända sen korsningsaveln började på 70-talet, och även om det var som allra värst i skarven på 80/90-talet så har alltid den yttre pressen funnits där hela tiden. Så gör den även idag även om den ändrat skepnad vartefter tiden gått. Men den brytningspunkt jag tycker mig se är att vi ska splittra upp oss i för många olika önskemål om avelns inriktning och det är de tankarna jag nu vill dela med er och få er att fundera ikring fram tills stämman i Furudal i sommar. Där kommer det finnas tid till resonemang kring avelsfrågorna.

Hur ska vi rekrytera tjurmaterial till fjällrasen?

Idag är det lite oklart hur framtiden ser ut för rekryteringen av fjällrastjurar till semin. Vi har ju alla med glädje noterat att svensk avel markant ökat sina inköp av fjälltjurar till sin verksamhet. Vi har väl inte varit nöjda med materialet som

köptes in för några år sen och hade snudd på maximal inblandning av andra raser, men de sista nästan 2 åren har man lyssnat på våra önskemål och i stort sett med några undantag köpt in de av kalverbjudandena som vi velat ha. Dessutom lika viktigt, man har inte köpt in kalvar som vi inte velat ha!! Det som skiljer oss och Svensk Avel idag är väl enkelt uttryckt att vi är mer begeistrade i äldre tjurar som tjurfäder än dom. Dessutom kan vi även tänka oss "Alebacks tjurar" som tjurfäder och är mindre krävande på indexnivåer på korna än dom. Det är inte så konstigt vi har bedrivit en så diametralt motsatt avelsarbete under ett decennium att det måste få ta ett tag att jämkas samman. Men sammantaget har det ändå skett en fantastisk utveckling om vi bara jämför dagens situation med den för 3-4 år sedan, det går framåt!!

Ute bland medlemmarna har jag märkt av en önskan om fler tjurmödrar av de gamla korna som producerat 8-10år eller mer och som varit friska i juver och fungerat bra i besätningarna. Ofta har de korna haft en något försiktigare start på sin produktionsbana vilket gjort att dom ofta fått ett något lägre index än de medsystrar som startade i sprintertempo. Det gör att dom faller bort som tjurmödrar i svensk avelssammanhang. Kanhända kan vi bättre motivera inköp efter såna i framtiden men då hänger det även på djurägarna att parningarna är grupprent gjorda, och att kalvarna anmäls till svensk avel så dom kommer upp till diskussion.

Intressanta rekryteringar är gjorda

Nu i vår har man från svensk avels sida satt in en ny ungtjur som verkligen infriar alla våra önskemål om härstammingsbredd och grupprent och produktion på modern. Det är 6840 Gunde jag talar om. Där har vi en gammal genbanks-tjur från 70-talet som fader och en P.R.F tjur som morfader där har alltså svensk avel verkligen kommit oss till mötes. Det man då är rädd från svensk avels sida är att det inte ska bli någon efterfrågan på en sån tjur. Att vi inte har medlemmarna bakom oss när vi för fram åsikterna om ett brett tjurmaterial.

Därför är det av största vikt inför framtiden att vi nu använder det material som svensk avel tillhandahåller som vi har velat ha in på semin. Det dom behöver från oss det är helt enkelt efterfrågan på den sperma dom tillhandahåller.

Indexfixering?

Det finns i våra led medlemmar som är oroliga för att inaveln ska öka utifrån att de sista årens insatta ungtjurar haft ganska stor släktskap med varandra. Så kan det ju också bli om man bara använder högindextjurarna till tjurfäder. Men om man vidgar begreppet och tar med även tjurar som är positivt bedömda utan att vara de yppersta elitstjurarerna så finns genast ett större urval och inaveln kommer genast längre bort, och den signalen har vi fått från svensk avel att det kan man tänka sig göra. Går det då också att som i fallet 6840 Gunde få in någon ungtjur efter en intressant äldre tjur så finns i praktiken ingen inavelsfara. Vi kan alltså med lugn se de närmaste åren ann även om vi tycker att släktskapsvariationen är mindre på svensk avels nya material än för några år sen. Ser dom att efterfrågan finns på mer "udda" härstamningar så kommer sådana att köpas in men vi måste naturligtvis anmäla in intressanta kalvar till dom så att vi får nåt att prata om. Ännu viktigare är väl att höra av sig till avelskommittén för att där stamma av vad som är på gång och gjort i andra ladugårdar så vi inte alla använder samma tjurar till tjurfäder. Vi måste alla hjälpas åt och låta avelskommittén vara ett nav i avelsarbetet.

Men bredden då?

Jag vill hävda att det är för tillfället ingen panik med breddarbetet vi kan ta ett par år och se hur samarbetet med Svensk Avel tar sig och koncentreras oss på att ta fram huvuddelen av ungtjurarerna efter positivt bedömda nya tjurar typ 6748 Bör, 6758 Bula, 6759 Bam, 6777 Makro och 6780 Mise. Det är faktiskt inte så att en tjur blir mindre fjällras bara för att den inte är efter en gammal tjur. Hos en del medlemmar har jag sista åren sparat en avoghet

mot tjurar med "vanliga" härstamningar. Jag tror det är ett misstag att se det så, för även nya tjurar är intressanta och för dom flesta av oss är det ju nödvändigt att korna ska vara funktionella och mjölka bra. Då är ju en rätt använd avkommebedömning en hjälp för oss i avelsarbetet.

Men naturligtvis innebär en fokusering på funktion och produktion i en liten ras med tankar även på den genetiska bredden att tex urval i aveln på grundval av "rätt färg" det kan vi glömma. Det får i så fall den enskilde bonden göra i sin besättning och där må det vara hon/han fritt att så göra.

Tjurauktion, Åneset, 1961

Vi måste styra upp resurserna och fokusera målet. Om vi försöker påverka allt och gå åt alla håll så riskerar det att inte bli någonting av allt ihop.

Vi har idag över 80 P,R,F/Alebacks-tjurar av fjällras plus fjällnära i genbanken. Varav över 40 finns presenterade i denna tidning för allmän användning. Vi kan inte seriöst hävda att vi går mot genetisk kollaps. Aldrig har det funnits så brett material att tillgå. Snarare är vi där att vi hos många tjurar inte har grepp om vilken verkan tjurmaterial har på döttrarna. Det måste vi få grepp om för att kunna ta rätt beslut. Naturligtvis ska vi försöka få fram "genetiskt" riktigt intressanta tjurar till Aleback även i fortsättningen för att ta vara på allt intressant material som kanske inte går att få in i stallarna hos svensk avel. Det finns fortfarande tjurlinjer som vore värdefulla att återuppväcka. Men vi

ska vara klara på att det är näst intill omöjligt att bedriva en meningsfull avel med bara "Alebacks tjurar". Det tar en enorm tid att hålla kontakt med djurägare och få rätt parningar gjorda sen få kalvarna uppfödda och upplärda i betäckningskonsten, ringade och hanteringsvana, provtagna och nedtransporterade till Aleback för att sen i värsta fall bara få en ynka spermaskvätt som går rakt in i genbanken. När föreningen är så lusblack som vi varit nu ett par år finns heller inga resurser att låta någon åka runt och besöka tjurarerna innan samling varför vi aldrig kan välja ut efter exteriör eller lynne för vi har aldrig kunnat

ställa likvärdiga tjurar mot varandra. Det är ett mycket tungrovt sätt att bedriva avel och måste ses som en yttersta nödlösning om inget annat val finnes.

Så därför vill jag uppmana alla medlemmar att i möjligaste mån använda ungtjurarerna från Svensk Avel på era kor/kvigor så att vi sänder rätt signal till dom. När dom sätter in intressanta tjurar då köper vi sperman! I det fall du tycker släktskapen är för stor mellan ungtjurarerna och korna så finns ju Alebackstjurarerna att ta till och det är så jag tycker vi ska se på dom. Dom är ett bra komplement att ta till när bredden på det andra materialet inte räcker till. Sen ska vi långsiktigt jobba på att påverka utbudet via Svensk Avel även på bredden. Men Rom byggdes inte på en dag.

Väl mött på stämman!
Robert Nilsson

FJÄLLKON

B-POST - Föreningsbrev

Porto Betalt

Avs: Svensk Fjällrasavel

Timotejvägen 16

840 70 Hammarstrand

Familjealbumet

En av Mårten Dahlbergs favoritkor: 190 Fabiola. Far 782 Svarten, mf 708 Bill.
Medelavk 1984-90: 6022 kg mjölk 4,0 % fett 3,4 % protein. Foto: M. D.

Malin Knutsson, Karlanna, Tun med sin kalv
224 Tussi, e 201 Driv. Foto: Mårten Dahlberg

28 Blomma *1989. F 786 Maro, mf 948 Sigill. Föd
hos Gerd Arnqvist, Nordmaling. Ägare och foto:
Berny och Monica Holm